

● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA

● DJORDJE ANDREJEVIĆ-KUN, slikar revolucionar

V mozaik prireditve ob 50. obletnici prihoda Josipa BROZA na čelo komunistične partije Jugoslavije sodi razstava olj, risb in grafik akademskega slikarja, revolucionarja in kulturnega delavca Djordja Andrejevića-KUNA v galeriji revolucije na Mestnem trgu 10.

Razstava je plod dolgoletnega dobrega sodelovanja ljubljanskega Mestnega muzeja in muzeja mesta Beograda. Razstavo smo si lahko ogledali med 9. in 31. majem 1987.

Djordje Andrejević-KUN se je rodil 31. marca 1904 v Wrocławu na Poljskem in do svojega desetega leta živel v Nemčiji. Potem se je s starši preselil v Beograd, kjer se je začel pri svojem očetu učiti tiskarske obrti. Ko mu je bilo 17 let, se je vpisal na Umetniško šolo v Beogradu, kjer so mu bili učitelji trije znani srbski likovni ustvarjalci: Petar Dobrović, Milan Milovanović in Ljubo Ivanović. Študij je nadaljeval na umetnostnih akademijah v Benetkah, Firencih, Rimu in Parizu. Bil je izredno razgledan človek, govoril je tudi nekaj svetovnih jezikov in se je vedno zavzemal za popolno svobodo umetniškega ustvarjanja in izražanja.

KUN je eden izmed ustanoviteljev umetniške skupine »ZIVOT«, ki se je opredelila izključno za socialno slikarstvo in kasneje so se člani te skupine vključili v narodnoosvobodilno gibanje. Član te skupine je bil tudi Moša Pijade.

Leta 1937 se je prostovoljno priključil mednarodnim brigadam v Španiji in bil do začetka vojne velikokrat aretiran in zaprt. V partizane je odšel leta 1941. Po vojni se je posvetil pe-

dagoškemu delu na akademiji za likovno umetnost v Beogradu. Leta 1947 je bil proglašen za slikarja-mojstra in od leta 1950 vodil svojo mojstrsko delavnico, v kateri so izpopolnjevali svoje znanje številni jugoslovanski likovni umetniki. Leta 1958 je bil izvoljen v Srbsko akademijo znanosti in umetnosti, kjer je na oddelku za likovno in glasbeno umetnost opravljal tudi tajniške posle. Sodeloval je na številnih skupinskih razstavah doma in v tujini, veliko pa je imel tudi samostojnih razstav. Umrl je v Beogradu 1964 leta.

V zgodnjih slikarjevih delih, ki so na razstavi predstavljena s portreti, je čutili vpliv starih mojstrov.

Barve so tople, zlatorumene, poudarek pa je na izraziti plastičnosti in prostornosti. Kasneje postanejo KUNOVE barve svetlejšje, sproščene in velikokrat nanesene kar s slikarsko lopatico.

Po osvoboditvi pa postane KUNOVO slikarstvo izrazito ekspresivno. Barvna skala je močno skrcena, oblike poenostavljene, kompozicija pa dobiva že kar dekorativen značaj. Tudi grafični in risarski opus je na

Djordje Andrejević-KUN: Narodni heroj Ante RAŠTEGORAC (tuš)

razstavi zastopan v precejšnji meri. Razstavljeni so lesorezi iz grafične mape »Krvavo zlato«. V tem ciklu je umetnik upodobil težko življenje rudarjev. O trpljenju španskega ljudstva v času njihove revolucije pa govore grafike iz cikla »Za svobodo«.

Največ risb je iz časa narodnoosvobodilnega boja. To so portreti in kolone borcev, nekaj pa je tudi motivov iz beograjskega predmestja v času med obema vojnama.

Djordje Andrejević-KUN je bil velik mojster figuralne kompozicije. Njegova olja velikih razsežnosti, Tifusarji, Na položaju, Graditev, sodijo v antologijo jugoslovanskega slikarstva. Matjaž ROLIH

● TELESNA KULTURA ● ŠPORT ● REKREACIJA ●

Novi val z imenom MOBOGRAFIKA

V današnji malonogometni rubriki vam predstavljamo eno najuspešnejših in hkrati najmlajših ljubljanskih ekip (klub v ustanavljanju) Mobografika in njen tradicionalni turnir za prvenstvo Koordinacijskega odbora pri LNZ, letos preimenovan po enem izmed najboljših ljubljanskih malonogometnih vratarjev v »Memorial Dušana Šabića«.

Ekipa Mobografika je naslednik že več let uspešnega ljubljanskega moštva Bife Kajič, ki ga je pred šestimi leti zbral vodja Stanko Damiš in se je v zadnjem poldrugem letu s pomlajenim sestavom in novim sponzorjem povzpел pod sam ljubljanski malonogometni vrh. Ekipa, ki jo krasi lepa in kvalitetna igra ter izjemno prijateljstvo, je dosegla številne pomembne uspehe na turnirjih v Ljubljani, pa tudi izven mesta in republike, kjer je dosegla dve zavidljivi peti mesti na turnirjih YURK za državno prvenstvo, lani v Sesvetah in doma na Kodeljevem. Na teh tekmah je premagala tudi zagrebški Leptir, splitski Jugo in letošnjega finalist na najmasovnejšega jugoslovanskega zimskega turnirja Kutija Šibica, moštvo Zrinski iz Karlovca. Prav tako si je priborila mesto med 64 najboljšimi moštvi na turnirjih za letošnje državno prvenstvo YUZRK. Med uspehi na ljubljanskih turnirjih pa omenimo štiri druga, pet tretjih in

tri četrta mesta ter visoko uvrstitev v točkovanjih za prvaka Ljubljane v lanski in letošnji sezoni. Njeni igralci, vratar Bojan Vebarič, kapetan Branko Vasiljević, odlični igralci kot Robert Zickero, Damjan Zakrajšek, Sašo Novak in vsi ostali — to so imena mladih in simpatičnih fantov iz tega obetajočega moštva.

Ekipa, ki jo predstavljamo, pa se ponaša tudi z enim najbolje organiziranih turnirjev v zadnjih letih. Letošnji bo od 5. do 7. junija memorijalnega značaja. Turnir bo poleg nosil takšen naziv po enem najuspešnejših ljubljanskih vratarjev (brnil je tudi za ekipe Pink Panther, Lira, Alan Ford in Tovla servis), lani preminulemu Dušanu Šabiću, ki je zapustil sliko neizbrisnega športnika, tovariša in prijatelja, ki ga je od nas odrgala kratka, a huda bolezen. V spomin Dušanu se bodo njegovi prijatelji iz mnogoterih ljubljanskih ekip poklonili tudi s cvetjem, ki ga bo ob obletnici in turnirju položil orga-

nizator na njegov grob.

Dušan Šabić, ki je bil kot vratar prisoten skoraj na vseh članskih malonogometnih turnirjih od ustanovitve Koordinacijskega odbora (in še pred njo) pa vse do prezgodnje smrti, je bil tudi med prvimi, ki so želeli razvijati mali nogomet med najmlajšimi. V času, ko še niso bila razvita samostojna pionirska tekmovanja, je večkrat branil za kakšno ekipo otrok ali mladine v tekmi proti odraslim. Na ta način je nanje prenašal svoje izkušnje in jim vtilval voljo za mali nogomet. Zato bo sočasno s članskim Memorialom potekal v Fužinah pionirsko-mladinski turnir, ki ga bo v njegov spomin priredila Komisija za pionirje KO MN LNZ.

Še nekaj podatkov razpisa za turnir. Prijave sprejemajo v gostilni Nace, Šmartinska 3, vsak dan razen ponedeljka do zbranja, ki bo v torek, 2. junija ob 20. uri. Poleg pokalov bodo najboljša tri moštva prejela kolajne, zmagovito pa še pečenega odojka. V ekshibicijskem delu turnirja bo tekma med izbrano selekcijo organizatorja in smučarsko skakalno reprezentanco Jugoslavije, gledalci pa se bodo pomerili v streljanju sedemmetrovk.

Tomaž COKAN

Pionirsko-mladinsko prvenstvo Ljubljane v malem nogometu

Za nami so tudi četrti, peti in šesti turnir za pionirsko in mladinsko prvenstvo Ljubljane v malem nogometu. Doseženi so bili naslednji rezultati:

ČETRTI TURNIR (prireditelj M&M SOLERJI v Novih Fužinah):

MLAJŠI PIONIRJI:

1. Prijatelji
2. Playboy
3. Partizan Črnuče
4. 7 plavil

fair play: Pink Panther

n. strelec: Damir KAZIČ (Prijatelji)

n. igralec: Aleksander KNAVS (Prijatelji)

n. vratar: Aleš KUDER (Playboy)

STAREJŠI PIONIRJI:

1. Grozni
2. Bajdukovi
3. Coca Cola Kid
4. Prijatelji

fair play: Partizan Črnuče

n. strelec: KRAMARIČ (Coca Cola Kid)

n. igralec: Robi KOPČIČ (Prijatelji)

n. vratar: Aljoša NAGLIČ (Grozni)

MLADINCI:

1. Kleparstvo Badič
2. M&M Solerji
3. Rekord
4. Pigue

fair play: Wild Boys

n. strelec: Damir MATANIČ (Kleparstvo Badič)

n. igralec: Goran PETROVIČ (Kleparstvo Badič)

n. vratar: Robi FODOR (M&M Solerji)

PETI TURNIR (prireditelj RAVNI TABANI v Polju):

1. OŠ Edvard Kardelj Golovec
2. Vodmat
3. Pingvini
4. Real

fair play: Vodmat

n. strelec: Nerdin MUJIČ (OŠ E. Kardelj Golovec)

n. igralec: Tomo ŠVARC (OŠ E. Kardelj Golovec)

n. vratar: Eldin FAZLIČ (OŠ E. Kardelj Golovec)

STAREJŠI PIONIRJI:

1. Pony
2. Coca Cola Kid

3. Bajdukovi

4. Grozni

fair play: OŠ Edvard Kardelj Golovec

n. strelec: Dejan DONČIČ (Pony)

n. igralec: Enes HOTIČ (Pony)

n. vratar: Damir SULEJMANA-GIČ (Coca Cola Kid)

MLADINCI:

1. Kleparstvo Badič

2. Superga

3. Pigue

4. Full Cool

fair play: Superga

n. strelec: Fredi MUSTAVAR (Pigue)

n. igralec: HANC (Superga)

n. vratar: Robert HUDNIK (Kleparstvo Badič)

ŠESTI TURNIR (prireditelj RANGERS BOYS v Polju):

MLAJŠI PIONIRJI:

1. Vodmat
2. Puma
3. Prijatelji
4. OŠ Edvard Kardelj Golovec

fair play: Vodmat

n. strelec: Klemen RAVNIKAR (Vodmat)

n. igralec: Klemen RAVNIKAR (Vodmat)

n. vratar: Boštjan MALUS (Vodmat)

STAREJŠI PIONIRJI:

1. Pony
2. OŠ Edvard Kardelj Golovec
3. Partizan Črnuče
4. Bajdukovi

fair play: Pony

n. strelec: Erik ZAKOJČ (Pony)

n. igralec: Đani AVDUKIČ (OŠ E. Kardelj Golovec)

n. vratar: Tine DUKARIČ (Pony)

MLADINCI:

1. Rekord
2. Pigue
3. M&M Solerji
4. Wild Boys

fair play: Ravni tabani

n. Strelec: Polde MAČEK (Rekord)

n. igralec: Marjan HUDIN (Rekord)

n. vratar: Sandi MRHAR (Pigue)

Po šestih turnirjih vodijo pri mlajših pionirjih OŠ Edvard Kardelj Golovec (16 točk) pred Pingvini (6), pri starejših pionirjih Partizan Črnuče (12) pred Ponyjem in Groznimi (po 10) ter pri mladincih Kleparstvo Badič (18) pred Supergo (11) in M&M Solerji (8 točk). V Štepanjskem naselju pa je bilo tudi prijateljsko medrepubliško srečanje, na katerem so nastopile ekipe Intermezzo in Kej iz Zagreba ter Prijatelji in OŠ Edvard Kardelj Golovec iz Ljubljane. Prijatelji so bili prepričljivo prvi, saj so zmagali v vseh treh tekmah, za najboljšega posameznika srečanja pa je bil določen njihov vratar Lado Lorbek. Reprezentanca Ljubljane mlajših pionirjev pa bo nastopila na prijateljskem srečanju v Valjevu, kjer bo tudi sestanek zvezne malonogometne komisije za pionirje. V juniju pa bo predvidoma 1. prvenstvo Jugoslavije za pionirje v malem nogometu. Pokrovitelj pionirske reprezentance Ljubljane in tekmovanja za pionirsko prvenstvo Ljubljane je športno društvo Golovec iz Štepanjskega naselja. V zadnjem času je kazalo tudi na izboljšanje odnosov med malim in velikim nogometom, vendar se nekateri trenerji velikega nogometa žal s tem ne strinjajo. Upamo pa lahko, da se bodo kmalu tudi ti odnosi popravili.

● VELIK USPEH ŠD GOLOVEC V ŠPORTNI RITMIČNI GIMNASTIKI

Krajevne skupnosti Štepanjskega naselja so 25. aprila ob občinskem prazniku organizirale pokal Štepanjskega naselja, na katerem je sodelovalo 7 ekip. Ekipi ŠD Golovec sta osvojili 1. in 3. mesto. Turnir je odprla predsednica sveta KS Štepanja vas Olga Popovič, ki je bila tudi sama gimnastičarka in je ob tem izrazila zadovoljstvo ob naglem razvoju športne ritmične gimnastike v naselju. V Štepanjskem naselju pa je bilo tudi republiško prvenstvo za 1. in 2. selekcijo pionirk z udeležbo 14 klubov, med katerimi se je Golovec uvrstil na 4. mesto. Čestitamo!

● IZ PODGRADA

● Kulturno sodelovanje v počastitev praznikov

Podgrajsko Kulturno prosvetno društvo je imelo že nekaj časa v programu navezati stike s sosednjim KPD Prezganje. Želja, da gostuje Podgrajsko društvo na Prezganju, se nam je uresničila 24. 4. 1987 zvečer; jeseni, če prej ne bo možno, pa bo Prezganjsko Kulturno društvo naš gost v Podgradu. Namen skupnega nastopa je bil proslaviti ustanovitev OF in praznik dela, 1. maj.

Bilo je lepo pomladansko popoldne, ko smo se odpravili v koloni avtomobilov iz Podgrada proti Besnici — Trebeljevo — na še sončno Prezganje, čeprav je bila ura že 18. Na dvorišču šole Prezganje sta nas veselo sprejeli učiteljica, ki vodi dela na področju kulture, Bojčenka Bobnar, in njena sodelavka.

Imeli smo še toliko časa, da sta obe skupini ločeno ponovili program, vsaka v svoji učilnici — kolikor jih pač šola premore, kar pa za sedanjih 17 otrok od 1. do 4. razreda verjetno zadostuje.

Prisluhnila sem vaji domačinov in se zamislila, v kakšnih pogojih vadijo, ko so zbrani vsi otroci in še mladinci ter z njimi mentorica Bojčenka na nekaj metnih prostora.

Ob 19.30 se je razred, v katerem je tudi majhen oder, napolnil delno z domačini in Podgrajčani, ki smo

spremljali nastopajoče. Po pozdravnem nagovoru so s programom pričeli domačini, ki so pripravili recital, primeren praznikoma. Sodeloval je tudi mladinski pevski zbor. Sodelovalo je vseh 17 otrok in čeprav tako majhni in mladi, so pogumno izpeljali celoten recital.

Sledil je nastop moškega pevskega zbora iz Podgrada, ki se je predstavil v glavnem z lastnimi skladbami, ki opevajo naš Podgrad ter instrumentalno vokalna skupina treh deklet in fanta. Iz oči in pohvalnih besed smo razbrali, da so naši izvajalci zadovoljili poslušalce, za lep sprejem pa se je Prezganjem zahvalila naša napovedovalka.

Po programu je sledilo povabilo gostitelja, da preživimo skupaj še del večera na Malem vrhu, kjer ima gostišče — kmečki turizem domačin. Večina Podgrajčanov je prvič pre-

stopila prag tega gostišča, a gotovo ne zadnjič.

Srečanje na Malem vrhu se je spremenilo v skupno petje obeh skupin in pravijo, da ni bilo slabo. Še malo poskočnih viž mladega harmonikarja in kmalu se je bilo treba vrniti v dolino, kajti čakal nas je naslednji delovni dan.

Če bo naše društvo še kdaj nastopalo na gostoljubnem Prezganju, želimo le to, da bi bilo več domačih poslušalcev.

Sedaj pa kulturno prosvetno društvo Prezganje, dobrodošlo v našem kulturnem domu Podgrad! Le postreči vam ne bomo mogli tako lepo in okusno z domačimi dobrotami kot ste vi nam na Malem vrhu.

X

V Podgradu so se tudi to leto izkazali mladi z velikim kresom, ki so ga zakurili na predvečer 1. maja.

Skoraj ves dan je bmel traktor, s katerim so vozili vejevje na »Mačkov breg«.

Ob kresu je bil kulturni program — še en prispevek Podgrajčanov k prazniku dela.

MIHAELA RIBIČ

● Večer ob 40. obletnici Glasbene šole Ljubljana Moste-Polje

Glasbena šola Ljubljana Moste-Polje, ki praznuje letos 40. obletnico svojega delovanja, je 21. maja v počastitev jubileja v veliki dvorani Kulturnega doma Španski borci pripravila glasbeni večer. Po pozdravnem govoru predsednika občinske skupščine Iva Samca, so naši glasbeni šoli k obletnici čestitale druge podobne šole iz Slovenije, Srednja baletna šola, OŠ Edvarda Kardelja iz Polja, občinska zveza kulturnih organizacij in še številni drugi, ki so ob tej priložnosti ravnateljici šole Adi Pritekelj, izrazili željo po še nadaljnjem uspešnem sodelovanju. Pred polno dvorano so nato v glasbenem večeru nastopili učenci te šole, na našem posnetku pa je zbor cicibanov — učenec pripravnice, ki so kot prvi zapeli na prireditvi. (Foto: D. J.)

● FRANCETA FAJDIGE PRVI ROMAN

Pogreznjeni otok

France Fajdiga je našim bralcem izpred deset in več let že kar star znanec. Leta 1975 je namreč v Nsk izšla njegova občutena črtica iz moščanskega predmestja KLJUBOVANJE in od tedaj jih je v naslednjih letih objavil še kaj: črtice, novele, pa tudi aktualnih prispevkov. Fajdiga je bil že skoraj desetletje pred Kljubovanjem zaposlen pri Nsk in jo osem let tudi urejal. Oglašal pa se je v več drugih časnikih in revijah, tudi mladinskih.

Roman Pogreznjeni otok je avtorjev knjižni prvenc. Gre za večstoletni gemanski »otok« na Kočevskem, ki se je v 2. svetovni vojni res pogreznil tako rekoč vse, oziroma — naj zapišemo: v svojo petstoletno (in več) zgodovinsko krivdo. Seveda pa tega ni moč razumeti v črno-beli preprostosti — in o tem, pa seveda v tisti usodni predvojni čas vpetem življenju Kočevjarjev govori roman.

Po kar usodnostnem uvodnem akordu, v katerem predstavi vse pomembnejše protagoniste romana, se

hitro zapleta in posamično že tudi sproti razpleta lok, ki se shakespearejansko mračno, krvavo končuje in tako tudi konča. Vse poglavitve osebe so po logiki stvari zapisane pogubi. Tako je zahteval čas. In tako bodi! Fašizem je uničenje. Zato umrta stara Erkerja, se ubijeta njuna sinova Hans in Ervin, se utopi Lobisarjeva Hilda, propade vaška klepetulja Greta. A kot žrtve že predvojnega izkoničanja padajo tudi tovariška delavka Ema Kastelčeva, njen brat Albin, kot žrtve itali-

janskih fašistov pa oče Zbašnik in njegov sin Filip.

Z begom se rešujeta le starega Erkerja brat Frenk — Kalifornijec in sin Ervin, ki je že bil na Svabskem, a sedaj niti on ne vide črni usojenosti. Še ljubezen jim je v pogubo: ljubezen Eme s Hansom, Ervina s Hildo.

To pa so tudi vse glavne osebe, trdne v svoji usmerjenosti k neizogibnemu propadu.

Realnosti ljudi v času se pridružuje še realnost kraja: vas Mlaka v Kočevski dolini z bližnjo Staro cerkvijo in rečico Rinžo, pa bližnjim Kočevjem z rudnikom in tovarnami v njem.

Obe realnosti sta zahtevali tudi sintetično gradnjo romana z le rahlo analitičnostjo. Vsemu temu se pridružuje avtorjeva ljubezen do rodne Kočevske in do rodnega jezika. Oboje združuje v že kar omamnih, nabreklih orisih krajine v jeziku, ki se mu pozna šolanje predvsem pri naših klasikih 19. stoletja. A vsrkal jih je tudi v svoj izrazni svet, katerega že kar naturalistično vodi po nadrobno-

Tako je s tem romanom literarno odkrit še en košček naše dežele. In če naj prisluhnemo avtorjevi napovedi, da že čakata na izid daljše prozno delo ONKRAJ REŠETK NIČ NOVEGA in ŽAGA JĚ UMIRALA STOJE, pa da snuje že četrti roman kot nekakšen konec svojega »kočevskega« cikla, potem mu velja čestitati za ta njegov prispevek k sodobnemu, knjižnemu ustvarjanju, ki je izšel pri Borcu za letošnji 1. maj.

Stopnja razvoja, ki jo je Fajdiga s tem delom dosegel v pisanju, dokazuje, da ima pred seboj še mnoge možnosti nadaljnega izpopolnjevanja za prozaike »vseh jih platen« s podrobnostmi, ki jih obvlada že sedaj. Pričakujemo torej lahko od njega nadaljnje dokaze za to in če naj kar verjamemo obetom, jih bomo lahko kmalu brali. Upajmo, da bo izpolnil pričakovanja, še predvsem, ker bo bojdja kmet in polproletarca nadaljeval s proletarcom v polnem pomenu besede, tj. človekom moči znanja, duha in čustev dandanašnjice. AM

● Pregled dela v KUD VIDE PREGARC Plesni skupini KAN-KAN

Sezona 86—87 se zaključuje. V KUD Vide Pregarc plesni skupini KAN-KAN so pregledali realizacijo programa in ugotovili, da so program realizirali 100 odstotno. Saj so s svojimi nastopi po naši občini in izven gostovali po raznih ustanovah, bolnišnicah, zdraviliščih, domovih starejših občanov in srečanjih. Poleg samostojnih koncertov so sodelovali tudi z kulturno umetniškimi skupinami po celi SRS. Veliko nastopov so morali odpovedati, saj bi v nasprotnem primeru trpel uspeh deklet v šoli. Trenutno nastopajo na raznih prireditvah v naši občini. Mladinke plesne skupine KAN-KAN pa so sodelovale na zaključni prireditvi dneva mladosti v Beogradu poleg mažuretk iz cele Slovenije in mladincev iz Titovega Velenja.

Poleg omenjenih nastopov pa potekajo priprave na srečanje plesnih skupin v naši občini, ki bo 1. junija ter na srečanje zamejskih in moščanskih kulturnih skupin v Zajčji Dobravi, ki bo 13. junija.

Jojo